

Een uitwisseling van energie

GENERATIES?

'Ik heb altijd gedacht dat de persoonlijkheid van wie voor de leerlingen staat het belangrijkste is.'

Clara van den Broek, derdejaars aan het Antwerpse Conservatorium, in gesprek met haar leraar.

Het eeuwige nu van Dora van der Groen

Drie jaar geleden stapte ik door de glazen deur van het Antwerpse Conservatorium het eerste jaar toneel binnen. Op de derde dag verscheen Dora van der Groen in het klaslokaal. Ze sprak over pijn, harmonie, universele liefde en aard-appelen schillen.

Ik, voor mijn part, was volkomen gedetermineerd door plaats, moment en afkomst. Fris gewassen in het bad der Leuvense universiteit, was ik vastbesloten me niet te laten inpalmen door holistische mythes en waarheidsverlangen. Zo dicht als een blik, zo geknepen als een tang. Bovendien was de mythe van der Groen voor mij slechts een papieren en sonore mythe, een mythe van horen lezen. En ik zou me door haar muziek niet laten inpakken.

Nu ben ik een onvoorwaardelijke Dora-adept.

Een tijdje geleden sprak ik met Dora van der Groen tijd en plaats af voor een interview. Ik nam mij voor een strikt onderscheid te maken – zoals ik eigenlijk dag in dag uit doe – tussen ik-die-schrijf en ik-die-speel, tussen de medewerker van dit tijdschrift en de leerling van Dora van der Groen. Ik zou direct zijn, zakelijk en niet om een vraag verlegen. Toen ik naast haar plaats nam voor het interview, klopte mijn hart in mijn keel, maar ik was nog even vastberaden.

Even later was het alsof ik het bewustzijn verloor.

Zelfs de grootste acteurs onder uw oud-leerlingen beven nog steeds bij uw aanblik. Iedereen is vol ontzag voor u. Hoe gaat u met die onge-looflijke positie om? (Ze kijkt me weinig aan, alsof ze zich moet concentreren. Ze kijkt uit het raam naar de schelle witte lucht, en naar de gebouwen, de weg, de auto's. Later zal ze

zeggen dat ze verlangt naar leegte, dat 'die gebouwen, die auto's', ja 'alles ballast is. Ballast'. En ze veegt daarbij iets van de tafel. Als ik haar mag geloven, waarom heb ik het dan in 's hemelsnaam over 'posities'?)

Dora van der Groen: Die positie maak je niet zelf. Die wordt door anderen bepaald. Je wéét trouwens niet dat anderen vol ontzag zijn, dat vertellen ze je niet. Soms valt het mij wel op. Misschien straal ik iets uit, ofwel heeft het te maken met mijn positie. In de school vind ik dat jammer. Wat heeft die positie te betekenen! Niets. Wat je doét is belangrijk. Ik ben daar vrij eenvoudig in. Ik doe wat ik naar mijn gevoel moet doen, in geweten, liefde en vakkundigheid. Ik help mijn leerlingen bij hun ontdekkingstocht. Jaar na jaar blijft het een boeiende en altijd nieuwe ervaring. Het is een dialoog met de leerling. Je moet geïnspireerd zijn door elkaar, anders gaat het niet. ... Het is wonderlijk. Bij sommigen moet ik zeggen dat het niet zal gaan. Eigenlijk gaat dat in tegen mijn wezen. Ik zie liever 60 gelukkige mensen dan 1 goede acteur. Maar goed, ik heb nu eenmaal een bepaalde positie aangenomen. Ik ben zo opgevoed dat ik die dan ook met respect vervul. Altijd met respect. Iemand anders had die positie net zo goed kunnen krijgen.

Kiezen voor het Antwerpse Conservatorium is kiezen voor Dora van der Groen, kiezen voor een bepaalde visie.

Dora: Het is een visie die we samen hebben: Ivo (Van Hove), Johan (Van Assche) en het hele team van leraren. Ik heb altijd gedacht dat de persoonlijkheid van wie voor de leerlingen staat, het belangrijkste is. Het is niet voldoende om de stof over te brengen. Je moet hen méér geven, zodat ze er ook in de wereld wat

mee zijn, en niet alleen in hun vak. Je bent in de wereld aanwezig en daar moet je ook wat doen.

De studenten die afgestudeerd zijn aan het Conservatorium, of die een tijdlang bij u in de leer geweest zijn, lijken te beschikken over een gemeenschappelijke 'fond'.

Dora: Ja, een bepaalde stijl, een bepaald klimaat. Je kan het zien. Ik heb nooit gedacht dat dat er allemaal zou uitkomen. – Eigenlijk heb ik nooit gedacht aan lesgeven. Ik wil altijd aan alles ontsnappen. Ik doe pas iets met het mes op de keel. En dan voor 200%. Maar niets uit mezelf. – Dat gemeenschappelijke klimaat vind ik fijn. Achteraf kan je daar verklaringen voor zoeken. Mijn leerlingen moeten edel zijn. Allemaal zijn ze dat. Ze schuiven niet uit in banaliteiten of alledaagsheid.

Vindt u het belangrijk dat die kwaliteit wordt doorgegeven? Met andere woorden: waarom geeft u les?

Dora: Om dat bij hen te veroorzaken. Ik geef les omwille van de verwondering. Je komt in contact met mensen die een bepaald beeld hebben van iets dat ze willen gaan doen, maar eigenlijk helemaal niet zo goed weten waar ze aan beginnen. Ik wil hen daarin begeleiden, kijken hoe zich dat ontplooit. Kijken of in hen die dingen aanwezig zijn waarvan ik vind dat ze goed zijn voor een mens, dus ook voor een toneelspeler, zoals bijvoorbeeld: edel zijn, liefdevol en gewetensvol zijn. Het is een kick om te voelen of ze daarvoor ontvankelijk zijn, en of ik de dingen zo kan overbrengen dat ze er wat mee kunnen doen, van hen zelf uit. Ik probeer het proces los te maken door ze eerst te deprogrammeren: ze moeten zichzelf terugvinden. Dat proces versnellen is wat mij een kick geeft. Mensen